

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Aan de Voorzitter van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Binnenhof 4
Den Haag

Bezuidenhoutseweg 67
2594 AC Den Haag
Postbus 20061
Nederland
www.minbuza.nl

Contactpersoon
Joop Nijssen

T 0031 70 348 4858
DIE-BNC@minbuza.nl

Onze Referentie
Minbuza-2013.137379

Bijlage(n)
fichedocument

Datum 5 april 2013
Betreft Informatievoorziening over nieuwe Commissievoorstellen

Overeenkomstig de bestaande afspraken heb ik de eer u hierbij vier fiches aan te bieden die werden opgesteld door de werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen (BNC).

- Fiche 1: Mededeling een waardig leven voor iedereen
- Fiche 2: Richtlijn tot aanpassing vijf arbo-richtlijnen aan verordening 1272/2008 (etikettering)
- Fiche 3: Besluit Europees systeem bewaking ruimteinfrastructuur
- Fiche 4: Mededeling EU industriebeleid op het gebied van de ruimtevaart

De Minister van Buitenlandse Zaken,

Frans Timmermans

Fiche 1: Mededeling een waardig leven voor iedereen

1. Algemene gegevens

Titel voorstel

Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's

Een waardig leven voor iedereen: Armoede uitroeien en de wereld een duurzame toekomst geven

Datum ontvangst Commissiedocument

28 februari 2013

Nr. Commissiedocument

COM (2013) 92

Pre-lex

http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=nl&DosId=202430

Nr. impact assessment Commissie en Opinie Impact-assessment Board

Niet van toepassing

Behandelingstraject Raad

Raad voor Buitenlandse Zaken-Ontwikkelingssamenwerking en/of Milieuraad

Eerstverantwoordelijk ministerie

Ministerie van Buitenlandse Zaken

2. Essentie voorstel

De mededeling heeft als doel het tot stand komen van een gezamenlijk EU standpunt betreffende een mondiale duurzame ontwikkelingsagenda na aflopen van de Millenniumdoelen in 2015. De Commissie zet in op het samenbrengen van de herziening van de Millenniumdoelen en het formuleren van duurzame ontwikkelingsdoelen binnen één overkoepelend raamwerk na 2015. Zo moet er een gezamenlijke aanpak komen om armoede uit te bannen en de wereld een duurzame toekomst te bieden.

De mededeling schetst de huidige mondiale context en staat stil bij de successen en geleerde lessen van de Millenniumdoelen alsook de verworvenheden van Rio+20, de VN-conferentie over duurzame ontwikkeling in juni 2012 waar mondiaal acties zijn afgesproken, met name om te komen tot een groene economie. Daarbij geeft de Commissie een overzicht op welke wijze de uitkomsten van Rio+20 in EU beleidskaders worden geïmplementeerd.

De Commissie pleit voor een universeel post-2015 raamwerk, met doelstellingen voor alle landen, van toepassing op de hele mensheid, met aandacht voor het uitbannen van armoede in alle vormen. Het nastreven van welvaart en welzijn dient hierbij nadrukkelijk binnen de draagkracht van de aarde te gebeuren. Het raamwerk moet de drie dimensies van duurzaamheid (sociaal, economisch en milieu) integreren. Ook onderscheidt de mededeling vijf prioriteiten voor het overkoepelende post-2015 raamwerk die samen aangepakt moeten worden:

1. Voortbouwend op de Millenniumdoelen moet er tegen 2030 zijn voorzien in een bestaansminimum voor een waardig leven, o.a. onderwijs, zorg, sociale zekerheid, voedsel, water en sanitatie en werkgelegenheid.
2. Prikkels voor duurzame en inclusieve groei moeten zorgen voor een structurele transformatie naar een inclusieve groene economie, in staat om de uitdagingen van klimaatverandering het hoofd te bieden.
3. Duurzaam beheer van natuurlijke hulpbronnen.
4. Daarnaast moet het raamwerk zien op gelijkheid, billijkheid en rechtvaardigheid, met aandacht voor mensenrechten, democratie, rechtstaat, de versterking van de positie van de vrouw en *gender* gelijkheid.
5. Ook moet er aandacht zijn voor vrede en veiligheid door voort te bouwen op bestaande doelen voor vredesopbouw en staatsvorming.

De mededeling stelt verder de volgende uitgangspunten voor het nieuwe raamwerk voor:

- Universele reikwijdte, d.w.z. het raamwerk is geldig voor alle landen.
- Beperkt aantal doelen, wetenschappelijk onderbouwd en meetbaar.
- De verantwoordelijkheid voor het behalen van de resultaten ligt in de eerste plaats op nationaal niveau. Er is een gezamenlijke inzet van de beschikbare nationale, internationale, private en publieke middelen voor de uitvoering van mondiale doelen nodig.
- De ontwikkeling en uitvoering van het raamwerk moet tot stand komen in nauwe samenwerking met het maatschappelijk middenveld, inclusief de private sector.
- Beleidscoherentie speelt een belangrijke rol in het nieuwe raamwerk.

3. Wat is de Nederlandse grondhouding ten aanzien van de bevoegdheidsvaststelling, subsidiariteit en proportionaliteit van deze mededeling en de eventueel daarin aangekondigde concrete wet- en regelgeving? Hoe schat Nederland de financiële gevolgen in, alsmede de gevolgen op het gebied van regeldruk en administratieve lasten?

In deze mededeling wordt geen wet- of regelgeving aangekondigd.

Bevoegdheid: De mededeling betreft primair het gebied van ontwikkelingssamenwerking. Op dit terrein is de EU bevoegd op te treden. Dit belet de lidstaten niet hun eigen bevoegdheid uit te oefenen

(artikel 4, lid 4 VWEU). Ook voor wat betreft de milieuaspecten in de mededeling geldt een gedeelde bevoegdheid tussen de EU en de lidstaten (artikel 4, lid 2 VWEU).

Subsidiariteit: Het Nederlands oordeel over de subsidiariteit luidt positief. De EU is een geschikt platform waar gestreefd kan worden naar samenhang en synergie in de interventies van de lidstaten van de EU en om vanuit de EU te streven samen te werken met de internationale gemeenschap. EU-optreden heeft hier een meerwaarde ten opzichte van de activiteiten van de lidstaten door het groter gewicht van de EU in internationale besprekingen.

Proportionaliteit: Het Nederlandse oordeel over de proportionaliteit luidt positief. De aanbevelingen die de Commissie doet laten voldoende ruimte voor nationale inzet en staan inhoudelijk in de juiste verhouding tot de geformuleerde doelstellingen. De voorgestelde aanpak is passend ten opzichte van het beoogde doel.

4. Nederlandse positie over de mededeling

De Nederlandse inzet wordt gestuurd door het Kabinetsbeleid op groene groei, ontwikkelingssamenwerking en buitenlandse handel. De beleidsnota over Groene Groei, die onlangs is verschenen, en de nota Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, die binnenkort verschijnt, schetsen daarvoor de kaders.

Nederland onderschrijft de analyse van de Europese Commissie dat er een fundamenteel verband bestaat tussen een duurzaam milieu en het uitbannen van armoede. Nederland ondersteunt de visie van de Commissie dat dit zowel acties op EU niveau vereist als op internationaal vlak. De uitwerking van de Rio+20 afspraken over groene economie in EU beleidskaders als Europa 2020 (gericht op een slimme, duurzame en inclusieve groei) en de bijbehorende Routekaarten (o.a. hulpbronefficiëntie en innovatie) sluiten aan op de Nederlandse ambities. Te denken valt aan inhoudelijke beleidsterreinen als klimaat en energie, water, biodiversiteit, voedselzekerheid en afval.

Nederland steunt de opvatting van de Europese Commissie dat de herziening van de Millenniumdoelen en de formulering van duurzame ontwikkelingsdoelen moeten uitmonden in een overkoepelend raamwerk voor ontwikkeling na 2015. Een gemeenschappelijk EU-standpunt hiertoe is een logische en noodzakelijke eerste stap in dit proces. Er zou een werkplan moeten worden opgesteld om het samenbrengen van deze agenda's verder te concretiseren en aan een tijdspad te binden.

De prioritaire gebieden, uitgangspunten en randvoorwaarden die in de mededeling worden genoemd, stroken in grote lijnen met de Nederlandse inzet. Het is echter nog niet duidelijk hoe de verschillende elementen zich tot elkaar zouden moeten verhouden. Dit dient verder uitgewerkt te worden. Een belangrijk te concretiseren punt is hoe het raamwerk en de daarbij behorende universeel toepasbare doelen op nationaal niveau uitvoerbaar kunnen worden.

De multidimensionale benadering van armoede is een belangrijke vernieuwing die door Nederland gesteund wordt. Zo gaat er naast inkomensarmoede ook aandacht uit naar basisvoorzieningen zoals voedsel, water, onderwijs en zorg. Bij de uitwerking hiervan verdienen de implementatie van klimaatbestendige landbouw (*climate smart agriculture*) en het werk van de ILO op het terrein van *Decent Work* en de *National Floors of Social Protection* bijzondere aandacht. Bescherming van het natuurlijk kapitaal (biodiversiteit, ecosysteemdiensten, klimaat, milieu) vormt een andere randvoorwaarde.

De mededeling staat stil bij de economische pijler van duurzame ontwikkeling, maar kan specifieker zijn in de invulling hiervan. Zo is private sector ontwikkeling een belangrijk instrument voor duurzame economische groei en zelfredzaamheid. Nederland ondersteunt daarbij de nadruk op inclusieve groei en het tegengaan van de groeiende ongelijkheid binnen en tussen landen. Nederland bepleit verdere uitwerking hiervan door eigenstandige, meetbare doelen voor *inclusiviteit* en gelijkheid in het raamwerk én door meetbare indicatoren per afzonderlijk doel. Dit zou een belangrijke verbetering zijn ten opzichte van de Millenniumdoelen, die slechts gemiddelde resultaten meten. Uiteraard is de beschikbaarheid van vergelijkbare en betrouwbare indicatoren een belangrijke basis voor het opstellen van het beleid en het maken van analyses. Daarom acht Nederland het van belang dat ten aanzien van indicatoren en monitoring zoveel mogelijk wordt aangesloten bij de thans beschikbare statistische informatie.

Drie van de vier Nederlandse speerpunten voor ontwikkelingssamenwerking voedselzekerheid, water en veiligheid en rechtsorde én de drie doorsnijdende thema's *gender gelijkheid*, duurzaamheid en goed bestuur komen aan bod in de mededeling. Ook wordt het belang van beleidscoherentie en de inzet van alle mogelijke financieringsstromen (naast officiële ontwikkelingshulp ook handel, investeringen en innovatieve financieringsmethoden) erkend, en wordt een belangrijke rol toegeschreven aan samenwerking met en inzet van het bedrijfsleven. Nederland vraagt specifiek aandacht voor de bijdrage die het bedrijfsleven (door investeringen, maatschappelijk verantwoord ondernemen en integraal rapporteren), de kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties kunnen leveren in het formuleren en het realiseren van een nieuw raamwerk. Partnerschappen en effectieve en doelmatige samenwerking tussen internationale organisaties en andere partners zijn daarbij noodzakelijk.

Een onderwerp dat volgens Nederland in de mededeling onderbelicht is gebleven is seksuele en reproductieve gezondheid en rechten (SRGR). De thema's die onder SRGR vallen zijn cruciaal voor mensenrechten en ontwikkeling, maar liggen internationaal vaak gevoelig. De relatie van SRGR met mensenrechten, armoedebestrijding en duurzame ontwikkeling dient explicieter benoemd te worden. Nederland zet in op het gebruik van de ervaringen uit 20 jaar uitvoering van het actieprogramma van de International Conference on Population and Development (ICPD) in het post-2015 raamwerk.

Een onderwerp dat in de mededeling niet aanbod komt is de financiering van het post 2015 raamwerk. De Commissie zal medio 2013 met een geïntegreerde EU aanpak voor de financiering en andere uitvoeringsmiddelen voor de verschillende mondiale processen komen. Nederland streeft er naar dat er op een bredere, modernere wijze gekeken wordt naar de financiering van ontwikkeling, waarbij de rol en definitie van *Official Development Assistance* (ODA) ter discussie staat. De rol van innovatieve financieringsinstrumenten en andere ontwikkelingsrelevante financieringsstromen zouden explicieter aan bod moeten komen.

Nederland sluit ook aan bij de nadruk op beleidscoherentie. Op Europees niveau moet de inzet op beleidscoherentie voor ontwikkeling verder uitgebouwd worden, met aandacht voor het verband met het mondiale handelssysteem, mondiale publieke goederen, en het Europese beleid op het terrein van onderzoek en innovatie.

Nederland ziet het thema vrede en veiligheid als aanvullende dimensie op de drie dimensies van duurzame ontwikkeling (sociaal, economisch, milieu). Op het vlak van goed bestuur zijn rechtszekerheid, onafhankelijke rechtsspraak en machtscheiding belangrijke voorwaarden.

Nederland zal bij de verdere uitwerking van de mededeling aandacht vragen voor bovenstaande punten.

Fiche 2: richtlijn tot aanpassing vijf arbo-richtlijnen aan Verordening 1272/2008 (etikettering)

1. Algemene gegevens

Titel voorstel

Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van de Richtlijnen 92/58/EEG, 92/85/EEG, 94/33/EG en 98/24/EG van de Raad en Richtlijn 2004/37/EG van het Europees Parlement en de Raad, teneinde deze aan te passen aan Verordening (EG) nr. 1272/2008 betreffende de indeling, etikettering en verpakking van stoffen en mengsels

Datum ontvangst Commissiedocument

27 februari 2013

Nr. Commissiedocument

COM(2013)102

Prelex

http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=nl&DosId=202427

Nr. Impact Assessment Commissie en Opinie Impact Assessment Board

n.v.t.

Behandelingstraject Raad

Raad Werkgelegenheid, Sociaal Beleid, Volksgezondheid en Consumentenzaken

Eerstverantwoordelijk ministerie

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Rechtsbasis, besluitvormingsprocedure Raad, rol Europees Parlement, gedelegeerde en/of uitvoeringshandelingen

a) Rechtsbasis

Art. 153, lid 2 VwEU

b) Besluitvormingsprocedure Raad en rol Europees Parlement

Gewone wetgevingsprocedure (gekwalificeerde meerderheid Raad, medebeslissing EP)

c) Gedelegeerde en/of uitvoeringshandelingen

n.v.t.

2. Samenvatting BNC-fiche

- *Korte inhoud voorstel*

Het betreft hier aanpassing van vijf richtlijnen op het terrein van arbeidsomstandigheden, om deze in lijn te brengen met recente EU-wetgeving op het terrein van indeling, etikettering en verpakking van stoffen en mengsels.

- *Bevoegdheidsvaststelling en subsidiariteits- en proportionaliteitsoordeel*

Positief

- *Implicaties/risico's/kansen*

De nieuwe regelgeving kan in beperkte mate meerwerk voor het bedrijfsleven opleveren die de wijze van signalering moet aanpassen.

- *Nederlandse positie*

Nederland is positief over het voorstel. Het maakt de signalering eenduidiger en daarmee de werkomgeving veiliger.

3. Samenvatting voorstel

Inhoud Voorstel

In de Richtlijnen 92/58/EEG, 92/85/EEG, 94/33/EG, 98/24/EG en 2004/37/EG wordt gerefereerd aan de EU-wetgeving over indeling en etikettering van chemische stoffen. Om de doeltreffendheid van deze richtlijnen te blijven garanderen, dienen zij te worden aangepast aan recente wetgeving op dit gebied (Verordening (EG) nr 1272/2008). Doel van het voorstel is dan ook de in die vijf richtlijnen opgenomen verwijzingen en terminologie af te stemmen op de vigerende EU-wetgeving inzake indeling etikettering van chemische stoffen. De Commissie stelt dat niets verandert aan het huidige niveau van bescherming van werknemers.

- *Impact assessment Commissie*

In 2007 is een volledige beoordeling van het effect van de primaire wetgeving, i.e. Verordening (EG) nr. 1272/2008 betreffende de indeling, etikettering en verpakking van stoffen en mengsels, gepresenteerd. Voor het voorstel heeft de Commissie geen formele effectbeoordeling opgesteld.

4. Bevoegdheidsvaststelling en subsidiariteits- en proportionaliteitsoordeel

a) Bevoegdheid

Artikel 153 VWEU geeft de Unie de bevoegdheid om het beleid van de lidstaten te ondersteunen en aan te vullen om met name het arbeidsmilieu te bevorderen om de veiligheid en gezondheid van werknemers te beschermen. Nederland acht dit de juiste rechtsgrondslag voor dit voorstel.

b) Subsidiariteits- en proportionaliteitsoordeel

Het kabinet oordeelt positief over de subsidiariteit van dit voorstel. Voor een gelijk speelveld voor bedrijven in de Unie is het van belang dat overal op gelijke wijze met indeling, etikettering en

verpakking van stoffen en mengsels wordt omgegaan. Dit gelijke speelveld kan het beste worden bereikt door dit op EU-niveau te regelen.

Ook over de proportionaliteit is het kabinet positief. Het voorstel gaat grotendeels niet verder dan een aanpassing die nodig is aan de nieuwe wetgeving op het gebied van indeling, etikettering en verpakking. Op de onderdelen waar het voorstel wel verder gaat, betreft het aanpassing aan nieuwe wetenschappelijke inzichten of, in twee gevallen, een aanscherping van regels met als doel het beter waarborgen van de veiligheid van werknemers. Deze aanscherpingen van regelgeving brengen in beperkte mate lasten voor bedrijven met zich mee. Het kabinet zal, mede op grond van argumenten van het bedrijfsleven, bezien of het deze aanscherpingen proportioneel acht. Mogelijk gaan ze verder dan noodzakelijk om het doel - adequate bescherming van werknemers - te bereiken.

- c) *Nederlands oordeel over de voorstellen op het gebied van gedelegeerde en/of uitvoeringshandelingen*
N.v.t.

5. Financiële implicaties, gevolgen voor regeldruk en administratieve lasten

- a) *Consequenties EU-begroting*

Er zijn geen consequenties voor de EU-begroting.

- b) *Financiële consequenties (incl. personele) voor rijksoverheid en/ of decentrale overheden*

Er zijn geen financiële consequenties voor de rijksoverheid en/of decentrale overheden.

- c) *Financiële consequenties (incl. personele) voor bedrijfsleven en burger*

Er zijn geen financiële consequenties voor het bedrijfsleven of burger.

- d) *Gevolgen voor regeldruk/administratieve lasten voor rijksoverheid, decentrale overheden, bedrijfsleven en burger*

Als gevolg van het voorstel zullen bedrijven hun signalering moeten aanpassen. Ook kan niet langer gebruik gemaakt worden van borden die van toepassing zijn voor het transport van gevaarlijke stoffen (zogenaamde ADR-signalering). Door het vervallen van de mogelijkheid om bij tijdelijke opslag van stoffen en mengsels soepeler met de regels voor signalering te kunnen omgaan (uitzonderingsgrond), zal voor deze categorie vaker moeten worden gewisseld van signalering. Dit creëert beperkte extra lasten voor het bedrijfsleven. Overigens zijn bedrijven in Nederland door de overheid al enige tijd geïnformeerd over deze wijzigingen, die verwacht werden op grond van de verordening uit 2008. Sommige bedrijven liepen hier zelfs al op vooruit.

6. Implicaties juridisch

- a) *Consequenties voor nationale en decentrale regelgeving en/of sanctionering beleid (inclusief toepassing van de lex silencio positivo)*

De richtlijn zal onder andere aanpassingen vergen van het Arbeidsomstandighedenbesluit en van de Arbeidsomstandighedenregeling.

- b) *Voorgestelde implementatietermijn (bij richtlijnen), dan wel voorgestelde datum inwerkingtreding (bij verordeningen en beschikkingen) met commentaar t.a.v. haalbaarheid*

De ontwerprichtlijn noemt geen datum voor implementatie in de lidstaten. Nederland zal pleiten voor een implementatietermijn van tenminste twee jaar, zodat bedrijven de tijd hebben om de signalering van opslagtanks en leidingen aan te passen.

- c) *Wenselijkheid evaluatie-/horizonbepaling*

De richtlijn voorziet niet in een evaluatiebepaling en Nederland acht deze ook niet nodig, gezien de beperkte wijzigingen ten opzichte van de huidige situatie.

7. Implicaties voor uitvoering en handhaving

- a) *Uitvoerbaarheid*

De richtlijn is uitvoerbaar: er worden geen bijzondere implicaties voorzien.

- b) *Handhaafbaarheid*

De richtlijn is handhaafbaar. Voor de Inspectie SZW zal het naar verwachting iets eenvoudiger worden, aangezien de nieuwe richtlijn een grotere mate van eenduidigheid geeft.

8. Implicaties voor ontwikkelingslanden

Geen

9. Nederlandse positie

Nederland staat positief tegenover het voorstel omdat hiermee de doeltreffendheid van de vijf gewijzigde richtlijnen op het terrein van arbeidsomstandigheden gewaarborgd blijft. De aanpassing aan de in 2008 tot stand gekomen verordening met regels voor indeling, etikettering en verpakking (1272/2008) was lang verwacht en door sommige lidstaten al op geanticipeerd. Deze wijzigingen brengen eenduidigheid in regelgeving met zich mee die de veiligheid van werknemers ten goede komt. Zoals gebruikelijk bij wetgeving op het terrein van sociale politiek zijn de sociale partners op Europees niveau geconsulteerd door de Europese Commissie. Nederland vindt het van groot belang dat zij

hebben ingestemd met het voorstel, zeker aangezien deze richtlijn lasten met zich meebrengt voor het bedrijfsleven.

Zonder het expliciet te noemen scherpt de Commissie op twee punten de regelgeving voor signalering aan (aanpassing richtlijn 92/58). In de eerste plaats bestond er een uitzondering voor opslagtanks en leidingen die gebruikt worden voor verschillende stoffen en mengsels. De regels voor signalering daarvan waren iets soepeler, omdat er anders voortdurend van etikettering zou moeten worden gewisseld. Deze uitzonderingsgrond is nu komen te vervallen. In de tweede plaats is de mogelijkheid vervallen voor bedrijven om voor de signalering in het bedrijf gebruik te maken van een alternatieve signalering (bv borden die gebruikt worden voor het vervoer van gevaarlijke stoffen). Het kabinet ondersteunt deze wijzigingen vanuit het oogpunt van veiligheid en eenduidigheid, maar beseft dat hieruit meerwerk kan voortvloeien voor bedrijven. Het kabinet zal –mede op grond van argumenten van werkgevers – bezien of het zal pleiten voor behoud van deze uitzonderingsgronden.

Voorts pleit Nederland voor een extra aanpassing van richtlijn 92/85 EG. In onderdeel 2 van deze wijzigingsrichtlijn wordt gesteld dat zwangere werkneemsters niet blootgesteld mogen worden aan kankerverwekkende, voor de geslachtscellen mutagene stoffen en stoffen die schadelijk kunnen zijn via de borstvoeding. Maar in deze wijziging ontbreekt een essentiële categorie: de stoffen die de vruchtbaarheid of het ongeboren kind kunnen schaden. Nederland zal voorstellen deze categorie toe te voegen.

Fiche 3: Besluit Europees systeem bewaking ruimteinfrastructuur.

1. Algemene gegevens

Titel voorstel

Voorstel voor een besluit tot instelling van een ondersteuningsprogramma voor ruimtebewaking en – monitoring.

Datum ontvangst Commissiedocument

28 februari 2013

Nr. Commissiedocument

COM(2013)107

Pre-lex

http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=nl&DosId=202438

Nr. impact assessment Commissie en Opinie Impact-assessment Board

SWD(2013) 55

Behandelingstraject Raad

Raad voor Concurrentievermogen

Eerstverantwoordelijk ministerie

Ministerie van Economische Zaken

Rechtsbasis, besluitvormingsprocedure Raad, rol Europees Parlement, gedelegeerde en/of uitvoeringshandelingen

a) *Rechtsbasis:*

Artikel 189, lid 2 VWEU

b) *Besluitvormingsprocedure Raad en rol Europees Parlement :*

Gewone wetgevingsprocedure (gekwalificeerde meerderheid Raad, medebeslissing EP)

c) *Gedelegeerde en/of uitvoeringshandelingen*

Het voorstel bevat uitvoeringshandelingen: de Commissie kan een meerjarig werkprogramma voor het SST-ondersteuningsprogramma vaststellen (artikel 6, lid 2). De Commissie keurt daarnaast uitvoeringsbesluiten goed met betrekking tot de vervulling van de criteria voor toetreding tot het systeem door de lidstaten. Beide uitvoeringshandelingen komen tot stand via de onderzoeksprocedure.

2. Essentie voorstel

Het voorstel behelst een besluit omtrent de ondersteuning van een systeem van ruimtebewaking en -monitoring. Op dit moment is de Europese ruimtevaart afhankelijk van de gegevens uit de Verenigde Staten om botsingen en inslagen te voorspellen. Dit systeem is aan het verouderen en onder militaire controle. Een Europees systeem garandeert enerzijds de onafhankelijkheid en gelijkwaardigheid van Europa, maar is ook een bijdrage aan een mondiaal systeem, waardoor de kansen toenemen dat een dergelijke gebeurtenis accuraat voorspeld kan worden. Doel van het systeem is het beschermen van de ruimtevaartinfrastructuur (satellieten) en van de Europese bevolking tegen de effecten van inslag van (en botsingen met) objecten uit de ruimte. Dit gebeurt door zowel het opzetten van een dienst voor de voorspelling van dergelijke gebeurtenissen (Europese Space Surveillance and Tracking-dienst) en door het benutten van en bijdragen aan bestaande infrastructuur voor het volgen van ruimtepuin (onder meer met behulp van een grote militaire radar).

3. Wat is de Nederlandse grondhouding ten aanzien van de bevoegdheidsvaststelling, subsidiariteit en proportionaliteit van deze mededeling en de eventueel daarin aangekondigde concrete wet- en regelgeving? Hoe schat Nederland de financiële gevolgen in, alsmede de gevolgen op het gebied van regeldruk en administratieve lasten?

Bevoegdheidsvaststelling

De EU is bevoegd op grond art 189 VWEU, lid 2. Nederland kan zich vinden in deze bevoegdheid.

Subsidiariteits en Proportionaliteit

De subsidiariteit wordt beoordeeld als positief. Nederland stemt in met het principe van een Europees systeem voor het volgen van ruimtepuin. Zoals ruimtevaart, onder meer om redenen van efficiency, al in Europese samenwerking plaatsvindt, is een dergelijk systeem ook een gezamenlijke Europese – en idealiter een mondiale- verantwoordelijkheid. Ook ten aanzien van de proportionaliteit van het voorstel heeft Nederland een positieve grondhouding. Het voorstel staat in de juiste verhouding tot het doel, namelijk het beschermen van de ruimtevaartinfrastructuur en van de Europese bevolking. Er wordt op efficiënte wijze omgegaan met de beschikbare middelen.

Financiële gevolgen, regeldruk en administratieve lasten

De geschatte kosten bedragen 73 miljoen euro, voor de periode 2014-2020, en kunnen onder meer worden gefinancierd vanuit de programma's Galileo, Horizon 2020 en het fonds voor Interne Veiligheid. Deze kosten dienen binnen de kaders voor het MFK 2014-2020 te worden opgevangen. Het besluit zorgt niet voor een toename in regeldruk en administratieve lasten.

4. Nederlandse positie over de mededeling

Nederland kan het besluit van de Commissie ondersteunen. Het huidige besluit legt de nadruk op de ontwikkeling van diensten en een bijdrage aan bestaande infrastructuur, hetgeen een efficiënte wijze is van omgaan met de beschikbare middelen (technisch en financieel) in Europa. Onduidelijk in het commissievoorstel is nog waar precies de eindverantwoordelijkheid ligt voor het beschrijven en implementeren van een systeem en wie verantwoordelijk is voor het formuleren van de gebruikerseisen. Nederland zal erop aandringen dat de Commissie daarvoor een duidelijker verantwoordelijkheid neemt, in samenwerking met de Europese ruimtevaartorganisatie European Space Agency. Die verantwoordelijkheid staat impliciet in het huidige voorstel, maar er is ruimte om in het aangekondigde implementatieplan de samenwerking verder te concretiseren. Financiering van de SST-ambities zal uit de bestaande MFK-middelen/-programma's moeten komen.

Fiche 4: Mededeling EU Industriebeleid op het gebied van de Ruimtevaart

1. Algemene gegevens

Titel voorstel

Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's

- EU Industriebeleid op het gebied van de Ruimtevaart, Benutting van de economische groeimogelijkheden in de Ruimtevaart sector

Datum ontvangst Commissiedocument

28 februari 2013

Nr. Commissiedocument

COM(2013) 108

Prelex

http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=nl&DosId=202439

Nr. Impact Assessment Commissie en Opinie Impact Assessment Board

Niet opgesteld

Behandelingstraject Raad

Raad voor Concurrentievermogen

Eerstverantwoordelijk ministerie

Ministerie van Economisch Zaken

2. Essentie voorstel

Het voorstel bevat allereerst een beschrijving van het belang van de ruimtevaartsector voor Europa en de bijdrage die deze sector kan leveren aan de Europa 2020 strategie. Daarbij stelt de Europese Commissie dat EU-ruimtevaartbeleid de Europese invloed internationaal, en op het terrein van ruimtevaart in bijzonder, kan vergroten, meer nog dan het Europese Ruimtevaart Agentschap (ESA) dat nu doet. Om tot een dergelijk kader te komen worden specifiek voor de ruimtevaart vijf doelstellingen geformuleerd waarop het industriebeleid zou moeten worden gericht. Dit zijn, samengevat:

- o Een stabiel en coherent regelgevingskader
- o Ontwikkeling van een solide concurrentiepositie van de Europese industrie met nadruk op kleine en middelgrote ondernemingen

- o Stimuleren van meer efficiënt werken van de sector
  - o Stimuleren van markten voor ruimte toepassingen en diensten
  - o Waarborgen van technologische onafhankelijkheid en onafhankelijke toegang tot de ruimte
- De EC stelt dat een doeltreffend industriebeleid op ruimtevaartgebied een efficiënte samenwerking vereist tussen de drie actoren op dat gebied: de EU, de Europese ruimtevaartorganisatie ESA en de lidstaten van beide organisaties.

De EC ziet voor zichzelf een actieve rol, door:

- verbetering van de randvoorwaarden voor de ruimtevaartindustrie in Europa, door regelgeving
- bijdrage aan innovatie, onder meer door technologieontwikkeling en behoud en uitbouw van expertise
- stimuleren van het concurrentievermogen van de Europese industrie, onder meer door helpen bij toegang tot de internationale markten, waarborgen van Europese onafhankelijkheid, door de ontwikkeling van cruciale technologie en door een rol te spelen in de Europese toegang tot de ruimte. Dit laatste wil de EC doen door zowel een politiek kader te scheppen als door als klant op te treden
- uitbreiding van de financiële instrumenten hiervoor
- analyse van het inkoopbeleid van de institutionele partijen in de ruimtevaart
- opzetten en exploitatie van een Europese ruimtebewakingssysteem (zie BNC fiche SST systeem).
- Coördinatie op EU-niveau om te bezien of de standpunten van de lidstaten die worden ingenomen in ESA en andere fora sporen met het EU-beleid.

3. Wat is de Nederlandse grondhouding ten aanzien van de bevoegdheidsvaststelling, subsidiariteit en proportionaliteit van deze mededeling en de eventueel daarin aangekondigde concrete wet- en regelgeving? Hoe schat Nederland de financiële gevolgen in, alsmede de gevolgen op het gebied van regeldruk en administratieve lasten?

Bevoegdheid

De ruimtevaart is een gedeelde bevoegdheid tussen EU en lidstaten, waarbij de uitoefening van bevoegdheden door de EU de lidstaten niet belet hun eigen bevoegdheid uit te oefenen (artikel 4, lid 3 VWEU). In artikel 189, VWEU is bepaald dat de EU een Europees ruimtevaartbeleid uitstippelt. Dit heeft onder andere tot doel het industriële concurrentievermogen te bevorderen. Nederland kan zich vinden in deze bevoegdheid.

Subsidiariteit en Proportionaliteit

Nederland heeft een positieve grondhouding ten aanzien van de subsidiariteit. Gezien het schaalvoordeel van een Europese aanpak is een benadering op EU-niveau gewenst. Wel zal daarbij terdege rekening gehouden moeten worden met de belangen van de afzonderlijke lidstaten. Dit is er vooral op gericht te voorkomen dat geleidelijk aan alle ruimtevaartactiviteiten toevallen aan één of twee grote concerns in één of twee grote EU-lidstaten. De meeste voorgestelde *randvoorwaarden* zijn acceptabel. Deze zijn in overeenstemming met het Nederlands beleid en met het bredere Europese industriebeleid: de Commissie en lidstaten kunnen de juiste randvoorwaarden scheppen en maatregelen nemen. Over het algemeen geldt dat acties op EU niveau hierbij aanvullend moeten zijn op het nationale beleid.

Wel plaatst Nederland een kanttekening bij de subsidiariteit. De Europese Commissie gaat er namelijk vanuit dat EU-regelgeving een essentieel onderdeel van het Europese ruimtevaartbeleid zal vormen. In het kader van Art 189, lid 2, beschikt de EU over een gedeelde (samen met de lidstaten) bevoegdheid op het gebied van de ruimtevaart. In de mededeling wordt heel algemeen geponeerd dat er meer regelgeving dient te komen, zonder dat nader wordt aangegeven waar de regelgeving tekort schiet of dat voldoende onderbouwd wordt wat de meerwaarde is van meer regelgeving. De Europese Commissie zal duidelijker en per geval moeten aantonen waarom regelgeving op EU niveau nodig en gewenst is.

Nederland heeft ook een positieve grondhouding ten aanzien van de proportionaliteit. De mededeling gaat in op randvoorwaarden waarbinnen de markt kan opereren. Zodra de Commissie overgaat tot de uitwerking van concrete maatregelen, zal moeten worden beoordeeld of de maatregelen niet verder gaan dan strikt noodzakelijk is en of zij daadwerkelijk proportioneel zijn.

Financiële gevolgen, regeldruk en administratieve lasten

De mededeling leidt niet tot extra kosten voor de EU-begroting, de rijksoverheid of het bedrijfsleven. De financiering van de voorstellen voortvloeiend uit deze mededeling komt voort uit de 1.7 miljard die voor ruimtevaartbeleid is gereserveerd onder Horizon 2020 (2014-2020).

De mededeling leidt ook niet direct tot een toename aan regeldruk en administratieve lasten. Wel wordt de ontwikkeling van een coherent en stabiel regelgevingskader als doelstelling in het vooruitzicht gesteld. Een toename in regeldruk wordt vooralsnog niet voorzien.

4. Nederlandse positie over de mededeling

Nederland staat in het algemeen positief tegenover het voorstel. Er dient echter goed te worden gekeken of de nadruk die op de verschillende doelstellingen ligt wel de juiste is. Zo is er veel

aandacht voor toegang tot de ruimte, waar het de vraag is of dat onder andere vanwege het voorgestelde aanbestedingsbeleid niet beter in ESA kader kan blijven.

Bovengenoemde, zeker in relatie tot ESA, en commerciële ruimtevaart zouden juist meer aandacht moeten krijgen. Veel voornemens blijven in de mededeling tamelijk onuitgewerkt en behoeven nadere uitwerking. Opvallend veel nadruk wordt gelegd op EU-regelgeving. De vraag is of meer regels vanzelf leiden tot een Europese markt voor ruimtevaart. De implementatie van het voorstel vereist zorgvuldige aandacht van de lidstaten. Doordat de geformuleerde doelstellingen echter weinig concreet zijn, is ook de actielijst erachter geen volledige. De meeste voorgestelde maatregelen passen in de categorie optimaliseren van de randvoorwaarden. Dit is in overeenstemming met het Nederlands beleid en met het bredere Europese industriebeleid: de Commissie en lidstaten kunnen de juiste randvoorwaarden scheppen en maatregelen nemen. Over het algemeen geldt dat acties op EU niveau hierbij aanvullend moeten zijn op het nationale beleid. Dit is ook voor de ruimtevaartsector van belang.

Nederland ziet met name toegevoegde waarde bij het versterken van de interne markt, het verlagen van regeldruk, het verbeteren van de toegang tot financiering voor bedrijven, het stimuleren van onderzoek en innovatie en het creëren van open markten. Tegelijkertijd wordt erkend dat *ruimtevaart* een van de weinige markten is waarbij het overheidsinkoopbeleid een belangrijke rol speelt en dat er (mede daardoor) significante marktimperfecties zijn.

Het essentiële probleem is: het EU-inkoopbeleid staat open concurrentie voor, terwijl ESA het principe van geo-return toepast (besteding in de deelnemende landen naar rato van de bijdrage aan de betreffende ESA-programma's). ESA is een organisatie voor het uitvoeren van grote ruimtevaartprojecten binnen thematische programma's, waar de lidstaten voor de verplichte programma's op basis van Bruto Nationaal Product bijdragen en voor de optionele programma's op basis van een vrijwillige inschrijving. De aanbestedingssystemen van de EU (vrije concurrentie) en ESA (toepassing van geo-return beginsel, waardoor per programma aanbesteed wordt in afzonderlijke lidstaten globaal naar rato van de bijdrage van die lidstaat). Dit laatste impliceert weliswaar minder concurrentie, maar wel meer spreiding van ruimtevaartactiviteiten in de verschillende lidstaten. Dat brengt met zich mee dat er een breed draagvlak voor ruimtevaart blijft bestaan in de lidstaten van de EU en ESA. Een eventuele overgang van het systeem van het Europees Ruimtevaartagentschap (ESA)- naar het andere EU-systeem vereist een grondige analyse van de gevolgen en, indien ervoor wordt gekozen, een zorgvuldige implementatie. Anders zou de overgang meer verstoring kunnen opleveren dan het voordeel biedt, zeker omdat in de ruimtevaart geen sprake is van een *level playing field*.

De mededeling voorziet in een analyse van dit probleem, maar over verdere stappen wordt niet gesproken. Dit vereist vanuit de lidstaten, zeker de kleinere, in de toekomst zorgvuldige aandacht

om te voorkomen dat de Europese ruimtevaartactiviteiten alleen terecht komen bij een beperkt aantal grote bedrijven in de grote EU-lidstaten. Met andere woorden, het gevolg van het Europese aanbestedingsbeleid mag nooit zijn dat de grote lidstaten een monopoliepositie verwerven in de ruimtevaartindustrie.

Nederland acht vooralsnog prematuur het idee van de Commissie om tot coördinatie op EU-niveau te komen om te bezien of de standpunten van de lidstaten die worden ingenomen in ESA en andere fora sporen met het EU-beleid. Van een dergelijke coördinatie kan nog geen sprake zijn. Het Europese beleid en daarmee de invulling van de bevoegdheidsverdeling ten aanzien van ruimtevaart is nog onvoldoende uitgekristalliseerd. Daarbij is de Europese Commissie zelf geen lid van ESA, maar heeft de status van waarnemer. Bovendien is niet duidelijk of er daadwerkelijk een discrepantie is tussen het EU beleid en de standpunten van de ESA lidstaten.